

Dels relatius

En les anomenades oracions relatives substantives (que fan l'ofici d'un nom o d'un grup nominal en lloc de fer l'ofici d'un adjectiu o complement de nom), quan són de designació personal, això és, quan aquestes oracions relatives són com un nom que designa una persona, s'usa el terme relatiu *qui*, el qual pot adjuntar-se, a tall d'antecedent, l'article definit o el demostratiu *aquell*. Dit a l'trament, amb el mateix valor que *qui* es poden usar els conjunts *el qui* (plural *els qui*) i *aquell qui* (plural *aquells qui*), així com les formes corresponents del femení. I, encara, es considera també tolerable l'ús de *que* en lloc de *qui* en tots aquests conjunts. No tothom, certament, és partidari d'aquesta tolerància, però nosaltres, sense deixar de considerar que en el llenguatge acadèmic, o que vulgui ésser, simplement, un model de rigor gramatical, cal preferir *el qui*, *els qui*, etc., a *el que*, *els que*, etc., creiem que cal admetre aquests darrers conjunts, especialment en el llenguatge de to planer i col·loquial, en què és més normal de dir, per exemple, *Aquelles que tenen tantes pretensions!* que no pas

Aquelles que tenen tantes pretensions! Més rebutjable ens sembla l'ús que encara alguns fan, d'una manera, certament, molt esporàdica; com si fos sense convicció, del terme relatiu *qui* en funcions de subjecte en les oracions relatives adjectives, és a dir, en aquelles que tenen la funció d'un complement de nom: *El president, qui va fer un breu discurs...* en lloc de *El president, que (o el qual) va fer un breu discurs...*

Si una oració relativa substantiva fa, com hem dit, la funció d'un nom o d'un grup nominal, pot fer també d'antecedent d'un altre terme relatiu: *Els qui diuen que-sí, que són la majoria, demostren la seva perspicàcia*. Seria certament insòlit, en aquesta construcció, recórrer a *qui* en lloc de *que* com a subjecte de la subordinada relativa *que són la majoria*. Anàlogament, en una construcció com *Els qui participaran en aquest concurs, que hauran d'ésser majors d'edat, adquiriran el compromís de...* seria detonant de substituir *que hauran d'ésser majors d'edat* per *qui hauran d'ésser majors d'edat* (més que no pas substituir *els qui participaran...* per *els que participaran...*). I aquesta substitució (*qui* en lloc de *que* o *el qual*) és del tot impossible en una construcció com *Qui ho va fer, que sabia molt bé el que es feia, és una persona d'influència*.